

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Notat

SEGES Innovation
Erhvervsøkonomi

Anbefalinger vedr. fremtidigt ejerskab og forvaltning af udtagne arealer	Ansvarlig	MIH
	Oprettet	29-11-2022
Projekt: Klimaindsats på lavbundslande AP2	Side	1 af 2

Baggrund

Som en del af projektet "Klimaindsats på lavbundslande" er der formuleret en opgave i anbefalede mulige tilpasninger af ejerskab og forvaltningspraksis på lavbundslandene, der hensigtsmæssigt kan understøtte udtagningen af lavbundsland til klimaformål.

Barrierer mod udtagning

Resultaterne fra projektets bedriftsundersøgelser i arbejdsplan 2 peger på en række barrierer mod udtagning.

Lodsejere med mindre lavbundsarealer kan have indvendinger mod at indgå i lavbundsprojekter, da udtagning af arealerne vil påvirke deres muligheder for frit at anvende arealerne. Det er typisk ikke forhold, som ændret ejerskab til arealerne vil have nogen væsentlig effekt på.

Lodsejere med større lavbundsarealer der anvendes i driften af den enkelte lodsejers landbrugsbedrift kan have økonomiske barrierer mod at lade jorden udtage. I disse tilfælde kan barriererne bl.a. være en utilfredsstillende størrelse af kompensation under f.eks. klima-lavbundsordningen.

Desuden kan juridiske og belåningsmæssige konsekvenser af udtagning af jorden virke som barrierer mod udtagning, det er typisk helt individuelle forhold som er vidt forskellige fra bedrift til bedrift.

Ændret ejerskab og forvaltning som løftestang for udtagning

En anbefaling omkring ejerskab kunne være at lade staten opkøbe jordarealer som ønskes udtaget af produktion til markedspris, gennemføre de ønskede ændringer og udbyde arealerne til salg efterfølgende, med de restriktioner på arealanvendelse og krav til forvaltning som restriktionerne ville medføre. En anden mulighed kunne være at lade staten eje jorden fremadrettet og varetage forvaltningen.

Problemstillingen med kompensationer for restriktioner som ikke møder markedets krav ses f.eks. også i visse BNBO udpegninger, hvor samme model måske kunne fjerne barriererne.

Perspektiver i ændret ejerskab og forvaltning

En del af de lodsejere, som har indgået i projektets bedriftsundersøgelser har ikke alene udfordringer med en kompensation som vurderes for lav i forhold til tab af jordværdi for lodsejere. Såfremt de kunne sælge lavbundsland til den reelle, lokale markedspris baseret på udbud og efterspørgsel vil de alligevel stå tilbage med f.eks. behov for erstatningsfoder, krav til harmoniareal og afgræsningsareal. Dette forhold vil gælde der, hvor der ikke kan købes anden velbeliggende jord til erstatning. Det kan være

tilfældet f.eks. hvor ejendommen er omkranset af f.eks. lavbundjord, skov, mose eller by, eller hvor der er stor konkurrence om landbrugsarealerne og generel lav salgsvillighed.